

Osnovna šola Bogojina
Bogojina 134

9222 Bogojina

VZGOJNI NAČRT

VIZIJA ŠOLE

“V širna prostranstva neznanega vstopamo z znanjem in odgovornim ravnanjem.”

POSŁANSTVO ŠOLE

“Z odgovornostjo, s spoštovanjem, s strpnostjo in na kulturnen način se sklanjajmo k vsakemu otroku in v njem prepoznavajmo cvetlico, ki zahteva svojstveno nego.

Vsaki namenjammo svoje znanje, poklon in čas naše bližine.

Glave se bodo dvigale, vzcvetali bodo cvetovi, zrasla bo cvetoča in dehteča livada.”

Bogojina, maj 2009

UVOD

Vzgojni načrt je dokument, s katerim “...šola določi načine doseganja in uresničevanja ciljev in vrednot iz 2. člena tega zakona, ob upoštevanju potreb in interesov učencev ter posebnosti širšega okolja.” (Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o osnovni šoli, Ur. l. RS, št. 102/2007, 60. d člen, str. 5). Vsem, ki bivajo v šoli ali so z njo povezani, nalaga odgovornost uresničevanja navedenih vrednot in ciljev. To pomeni, da so v ta proces zajeti vsi strokovni delavci šole, učenci, starši, drugi zaposleni v šoli, lokalna skupnost in vsi obiskovalci šole.

Vzgojni načrt šole je kratek, jedrnat in jasen. Vsebuje vizijo, poslanstvo šole, vrednote oz. cilje, vzgojna načela, vzgojne dejavnosti, vzajemne oblike sodelovanja šole s starši in njihovo vključevanje v uresničevanje vzgojnega načrta ter vzgojne postopke in ukrepe.

PODATKI ZA OBLIKOVANJE VZGOJNEGA NAČRTA

Tim za pripravo in izdelavo vzgojnega načrta sestavljajo:

- Ivan Kramperšek, ravnatelj OŠ Bogojina;
- Mirjam Törnar, pedagoginja in vodja tima;
- Mojca Golob Antolin, učiteljica in predstavnica 1. triade;
- Katja Vrbančič, učiteljica in predstavnica 2. triade;
- Nataša Vrtarič, učiteljica in predstavnica 3. triade;
- predstavniki staršev in
- predstavniki posameznih oddelčnih skupnosti.

Vzgojni načrt smo oblikovali na podlagi analize stanja naše šole. Podatke smo pridobili na podlagi anketnih vprašalnikov za starše, učence in učitelje (januar 2008). Na ta način smo ugotovili tudi, katere vrednote so skupne vsem trem skupinam – staršem, učencem in učiteljem. Zbrane vrednote smo vključili v vizijo in poslanstvo šole.

V šolskem letu 2008/2009 (od septembra do sredine februarja) smo izvedli štiri delavnice v okviru učiteljskega zbora, oblikovali vizijo in poslanstvo šole, izvedli delavnico za starše na svetu staršev, se pogovarjali z učenci pri razrednih urah o vrednotah in kulturni komunikaciji ter izvedli delavnico za učence na srečanju šolske skupnosti učencev. V okviru priprav za izdelavo VN smo v januarju 2008 in 2009 pripravili predavanja za starše (*Nasilje in Otrok v puberteti; Kdaj in zakaj je starševski zaščitniški instinkt lahko otroku v pogubo?*).

VREDNOTE

Vrednote so prepričanja o tem, kaj je pozitivno, zaželeno in cenjeno.

*»Vrednote so vredne, če postanejo življenje,
a nič ne veljajo, če ostanejo besede.«*

Vrednote, pomembne za našo šolo, najbolj povežemo z naslednjima ciljema osnovnošolskega izobraževanja:

- vzgajanje za spoštovanje in sodelovanje, za sprejemanje drugačnosti in medsebojno strpnost, za spoštovanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin;
- vzgajanje in izobraževanje za trajnostni razvoj in za dejavno vključevanje v demokratično družbo, kar vključuje globlje poznavanje in odgovoren odnos do sebe, svojega zdravja, do drugih ljudi, svoje in drugih kultur, naravnega in družbenega okolja ter prihodnjih generacij.

Posebno pozornost bomo posvečali predvsem naslednjim vrednotam:

- **Spoštovanju:** učitelji in učenci ga spodbujajo s spoštljivimi medsebojnimi odnosi, z gojenjem spoštljive medosebne komunikacije, s spoštovanjem osnovnih človekovih pravic in temeljnih svoboščin.
- **Odgovornosti:** učitelji jo izkazujejo s svojo strokovnostjo, z ustvarjalnostjo, s pravičnostjo, z zagotavljanjem zdravega okolja, z doslednostjo in s spoštljivostjo. Učenci jo izkazujejo z izpolnjevanjem svojih dolžnosti, z upoštevanjem hišnega reda, s prevzemanjem odgovornosti za svoje vedenje.
- **Delavnosti:** učitelji jo spodbujajo z različnimi zadolžitvami in nalogami, z razlago, s pojasnjevanjem, z zgledom in s pozitivnim odnosom do dela. Učenci jo uresničujejo z vlaganjem navora in časa v delo.
- **Strpnosti:** učitelji in učenci jo spodbujamo in razvijamo s strpnim odnosom do vsake vrste drugačnosti, s sprejemanjem in s spoštovanjem razlik, s krepitvijo strpnih medosebnih odnosov, z izražanjem drugačnosti.

NAČELA

Naš vzgojni načrt in vzgojno delovanje šole bosta temeljila na:

1. načelu oblikovanja okolja za optimalno življenje in delo v šoli v fizičnem, psiho-socialnem in duhovnem smislu;
2. načelih ravnanja: vključevanja in strpnosti, sodelovanja, skupnega reševanja težav, dogovarjanja, zavzetosti za vsakega posameznika, spodbujanja k odličnosti posameznikov in odnosov;
3. načelu zaupanja z zagotavljanjem varnosti.

LJUBEZEN: je pogoj za medsebojno zaupanje in vzgojno ter izobraževalno moč.

MOTIVACIJA: je pogoj za uspešnost učencev, saj omogoča širjenje učenčevih potreb, zavesti in izboljšanje vedenja.

DEMOKRATIČNOST: omogoča ljubezen, zaupanje in spoštovanje.

MEDSEBOJNA KOMUNIKACIJA: pomeni poslušanje in pogovarjanje ter omogoča individualno razmišljanje. Kakovostna komunikacija je enostavna, pregledna in zanimiva, vendar vedno dvosmerna.

TIM/SKUPINA/DELOVANJE V SKUPNOSTI: omogoča nadzorovanje slabih in izkoriščanje dobrih plati svoje osebnosti. Pogoj za uspešno delovanje v skupnosti je dobra medsebojna komunikacija.

LOJALNOST: pomeni spoštovati, zaupati, ščititi osebne interese in interese učencev.

HUMANIZACIJA: pomeni ne le spoštovanje med učencem in učiteljem, ampak tudi skupno razvijanje in izpopolnjevanje.

SODELOVANJE ŠOLE S STARŠI

Starši nosijo pomemben delež odgovornosti za otrokov razvoj in napredek, zato je sodelovanje s starši nujno. Šola in družina imata številne priložnosti, da razvijeta dobro partnerstvo, ki se izraža v graditvi medsebojnega zaupanja in sodelovanja. Sodelovanje med starši in šolo obojim omogoča lažje zaznavanje otrokovih potreb, želja in njihovih občutenj, zato bomo v bodoče organizirali še več različnih oblik sodelovanj in srečanj staršev ter strokovnih delavcev.

Na teh srečanjih pride do izmenjave različnih informacij, ki so potrebne in dobrodošle tako za starše kakor tudi za učitelje. Starši spoznavajo svojega otroka v odnosih z drugimi otroki in odraslimi, spoznavajo, kako otrok funkcioniira v novih situacijah, spoznavajo in razumejo otrokov razvoj, spoznavajo učitelje v neformalnih oblikah sodelovanja, spoznavajo šolsko delo, vse to pa lahko sodelovanje s šolo samo še okrepi. Tudi strokovni delavci na ta način veliko »pridobijo«: spoznavajo otroke in starše ter njihov medsebojni odnos, spoznavajo pričakovanja staršev, spoznavajo individualne potrebe otrok itd. Pri vsem tem pa je zelo pomembna komunikacija, ki sodelovanje lahko pozitivno podkrepi ali pa ga oslabi.

FORMALNE OBLIKE SODELOVANJA:

- skupni roditeljski sestanki;
- razredni roditeljski sestanki;
- individualne govorilne ure;
predavanja za starše;
- razgovori in delavnice za starše.

NEFORMALNE OBLIKE SODELOVANJA:

- dan odprtih vrat;
- sodelovanje staršev na proslavah in prireditvah šole;
- sodelovanje ob dnevnih dejavnosti (novoletni bazar, delavnice);
- priprava gledališke predstave;
- ...

ŠOLA:

- obvešča starše o vsem, kar se v šoli dogaja;
- posreduje staršem jasne in pravočasne informacije;
- predstavi staršem možne vire pomoči v primeru učnih težav otroka, modele učenja in poučevanja ter ponudi izobraževalne programe;
- omogoča sodelovanje staršev pri oblikovanju letnega načrta in vzgojnega načrta šole.

STARŠI:

- so dolžni vpisati otroka v šolo in ga vključiti v vzgojno-izobraževalni proces;
- skrbijo za telesni, spoznavni, čustveni, moralni in socialni razvoj svojega otroka;
- sporočajo šoli odsotnost otroka in jo v določenem časovnem roku opravičijo;
- vključujejo se v morebitno reševanje vzgojnih težav svojega otroka;
- sodelujejo pri oblikovanju letnega delovnega načrta in pri oblikovanju vzgojnega načrta;
- vključujejo se v strokovne organe šole in dajejo svoje predloge in mnenja ter na tak način prispevajo k napredku in razvoju šole.

Načini informiranja staršev:

- ustno,
- pisno,
- po telefonu.

VZGOJNE DEJAVNOSTI

Vzgojni načrt bomo uresničevali skozi in s pomočjo različnih vzgojnih in drugih dejavnosti.

Zaposleni: dolžni smo storiti vse, da zagotovimo izvajanje tega vzgojnega načrta in poskrbimo za varnost v šolskem prostoru.

Vodstvo šole: zagotovi materialne in organizacijske pogoje za izvajanje vzgojnega načrta.

Šolska svetovalna služba:

- organizira in izvaja dejavnosti za krepitev vrednot iz vzgojnega načrta;
- svetuje učencem in sodelavcem pri reševanju vzgojnih primerov;
- vodi nekatere vzgojne postopke.

Učenci na sestankih šolske skupnosti razpravljajo o:

- izboljševanju pogojev za delo;
- načinih za uresničevanje vzgojnega načrta;
- ukrepih za preprečevanje kršitev in predlagajo možne rešitve.

Starši: podpirajo postopke, ki so usmerjeni v izvajanje tega vzgojnega načrta in pri tem tudi aktivno sodelujejo.

1. **Proaktivne in preventivne dejavnosti** (oblikovali bomo okolje, v katerem bodo učenci uspešno zadovoljevali temeljne telesne, duševne, socialne in duhovne potrebe, razvijali samostojnost in pozitivno samopodobo ter pridobivali čut za odgovornost). Proaktivne in preventivne dejavnosti izhajajo iz poslanstva, vizije, vrednot in ciljev osnovne šole ter potreb učencev in okolja.
2. **Svetovanje in usmerjanje** (razgovori učenca/učencev s svetovalnim delavcem, z učiteljem, z razrednikom, z ravnateljem; po potrebi bomo sodelovali tudi z zunanjimi službami). Cilji svetovanja in usmerjanja so, da se učenci učijo:
 - oblikovati lastne cilje in strategije za njihovo uresničevanje;
 - organizirati lastno delo za večjo učinkovitost;
 - spremljati svojo uspešnost;
 - razmišljati in presojeti o svojih vedenjih ter ravnanjih drugih ljudi;
 - prevzemati odgovornost in sprejemati posledice svojih dejanj;
 - empatičnega vživljanja v druge;
 - razumeti vzroke za neustrezna vedenja pri sebi in drugih;
 - reševati probleme in konflikte;
 - ustrezno ravnati v situacijah, v katerih je prisoten stres, strah, čustvena napetost, konflikti, apatičnost, frustracije, doživljanje neuspehov, depresija ...;
 - razvijati pozitivno samopodobo;
 - dosegati druge cilje, ki si jih zastavi šola.

3. Vzgojni postopki – RESTITUCIJA

Restitucijo bomo uvajali kot “novo” obliko reševanja problemov. Restitucija je metoda poravnave povzročene škode. Poravnava naj bi bila smiselno povezana s povzročeno etično, psihološko, socialno ali materialno škodo. Kakovostna restitucija je namreč priložnost za učenje in za spreminjanje samopodobe učencev. Z restitucijo otroku omogočimo, da negativni izkoristek energije usmeri v načrtovanje, da bo napako popravil:

- v rešitev mora vložiti trud (potreboval bo nekaj časa);
- poiskati mora rešitev, ki se veže na področje, kjer je naredil napako;
- povračilo mora biti iskreno in ne prelahko;
- počutiti se mora močnejšega (v načrtovanju in iskanju rešitev).

VZGOJNI UKREPI

- a) **Vzgojni ukrepi** so posledice težjih ali ponavljajočih kršitev pravil šole in so način reševanja problemov, ki se s tem pojavijo.

Kdaj se lahko uporabljajo?

- Če trenutna situacija narekuje naglo ukrepanje (nevarnost, posredovanje v pretepu...).
- Če učenci zavračajo sodelovanje pri reševanju problemov in so bile predhodno izvedene druge vzgojne dejavnosti (svetovanje, pogovor, restitucija...).
- Kadar učenci niso pripravljeni upoštevati potreb in pravic drugih ali ponavljajo kršitve pravil šolskega reda in dogovorov.

Vzgojni ukrepi so lahko naslednji:

- zadržanje na razgovoru v zvezi z reševanjem problemov pri pouku s soglasjem in vednostjo staršev;
- povečan nadzor nad učencem v času, ko je v šoli, a ni pri pouku ali pri organiziranih oblikah VIZ dela, ki se izvajajo izven šolskega prostora;
- ukinitvev nekaterih pravic, ki so povezane s pridobljenimi statusi učencev ali v povezavi z nadstandardnimi storitvami šole (npr. prepoved udeležbe na šolskem plesu).

O vzgojnih ukrepih morajo predhodno ali naknadno biti obveščeni starši učenca. O vseh postopkih in ukrepih se vodijo zapisi.

Vzgojni postopki in ukrepi so podrobneje opredeljeni v **Pravilih šolskega reda**.

Individualizirani vzgojni načrt učenca

Šola lahko za učence, ki potrebujejo posebno pozornost in strokovno pomoč, oblikuje individualizirani vzgojni načrt učenca. Učenec, starši in strokovni delavci šole sodelujejo pri oblikovanju individualiziranega načrta učenca. Ta naj učencu pomaga doseči pozitivne spremembe v načinih zadovoljevanja lastnih potreb, upoštevanja potreb in pravic drugih, sprememb na področju učenja in vedenja. Pri tem je potrebno upoštevati posebnosti učenca. Kadar starši učenca niso pripravljeni sodelovati, oblikuje šola individualizirani vzgojni načrt brez njih.

b) Vzgojni opomini – administrativne sankcije

Učencu se lahko izreče vzgojni opomin, kadar krši dolžnosti in odgovornosti, določene z zakonom, drugimi predpisi, akti šole in ko vzgojne dejavnosti oziroma vzgojni ukrepi ob predhodnih kršitvah niso dosegli namena.

Šola lahko posameznemu učencu izreče vzgojni opomin trikrat v šolskem letu. Po tretjem izrečenem vzgojnem opominu se lahko učenca prešola na drugo šolo brez soglasja staršev.

Postopek izrekanja vzgojnih opominov je določen s **Pravilnikom o vzgojnih opominih v osnovni šoli** (Uradni list RS, št. 76/2008 z dne, 25. 07. 2008).

SPREJEM VZGOJNEGA NAČRTA

Pri oblikovanju vzgojnega načrta so sodelovali učenci, učitelji in starši. Dokument je bil sprejet na seji Sveta zavoda, v Bogojini, dne 27.05. 2009.

Vodja tima za pripravo VN:
Mirjam Törnar, univ. dipl. ped. in zgod.

Ravnatelj OŠ Bogojina:
Ivan Kramperšek, spec.

Predsednik Sveta zavoda:
Boštjan Majerič, prof.

Predsednik Sveta staršev:
Branko Kerman
